

Pubblikazzjoni ta' applikazzjoni għar-reġistrazzjoni ta' isem skont l-Artikolu 50(2)(a) tar-Regolament (UE) Nru 1151/2012 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar skemi tal-kwalità għal prodotti agrikoli u oġġetti tal-ikel

(2023/C 290/07)

Din il-pubblikazzjoni tikkonferixxi d-dritt ta' oppożizzjoni għall-applikazzjoni skont l-Artikolu 51 tar-Regolament (UE) Nru 1151/2012 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽¹⁾ fi żmien tliet xhur mid-data ta' din il-pubblikazzjoni.

DOKUMENT UNIKU

“Χαλιτζια Τηλλυριας / Halitzia Tillirias”

Nru tal-UE: PGI-CY-02872

Ippreżentat fil-21.10.2022

1. Isem/Ismijiet

“Χαλιτζια Τηλλυριας / Halitzia Tillirias”

2. Stat Membru jew pajjiż terz

Ċipru

3. Deskrizzjoni tal-prodott agrikolu jew tal-oġġett tal-ikel

3.1. Tip ta' prodott

Klassi 1.3. Ġobon

3.2. Deskrizzjoni tal-prodott li għalih japplika l-isem f(1)

Il-“Χαλιτζια Τηλλυριας / Halitzia Tillirias” huwa ġobon abjad bejn artab u semiiebes magħmul mill-ħalib frisk tal-mogħoż ittrattat bis-šhana, mit-tames (għajr it-tames tal-ħniezer) u mill-melħ.

Il-“Χαλιτζια Τηλλυριας / Halitzia Tillirias” huwa mmaturat fix-xorrox immellaħ għal mill-inqas erbgħin (40) jum minn meta jiġi prodott qabel ma jkun lesta biex jittiekel. Il-“Χαλιτζια Τηλλυριας / Halitzia Tillirias” jitqiegħed fis-suq f'imballaġġ trasparenti, b'kull pakkett li jkun fih ħafna biċċiet mgħerreq fix-xorrox immellaħ. Il-biċċiet għandhom forma irregolari u kull biċċa tiżen bejn wiehed u iehor minn 20 g sa 80 g .

Karatteristiċi kimiċi

Xaħam ikkalkulat fuq il-materja niexfa: mill-anqas 43 %

Kontenut ta' ndewwa: mhux aktar minn 56 %

Melħ: mhux aktar minn 4,5 %

Karatteristiċi organolettiċi

Il-“Χαλιτζια Τηλλυριας / Halitzia Tillirias” għandu konsistenza minn ratba sa kemxejn iebša u li titfarrak bit-toqob karatteristiċi ta' daqs u forma li jvarjaw. Għandu togħma qarsa u friska, b'riħa ta' lumi u kemxejn mielħa.

3.3. Għalf (għall-prodotti li joriginaw mill-annimali biss) u materja prima (għall-prodotti pproċessati biss)

—

(¹) ĠU L 343, 14.12.2012, p. 1.

3.4. Passi speċifiċi tal-produzzjoni li jridu jsiru fiż-żona ġeografika ddefinita

L-istadji kollha tal-produzzjoni mit-twassil tal-halib sal-maturazzjoni tal-ġobon isiru fiż-żona ġeografika ddefinita.

3.5. Regoli speċifiċi dwar it-tqattigh, it-tahkik, l-ippakkjar, eċc.

Il-“Χαλιτζια Τηλλυριας / Halitzia Tillirias” jiġi pakkjat fimbagg transparenti, b’hafna biċċiet f’kull pakkett.

Sabiex il-“Χαλιτζια Τηλλυριας / Halitzia Tillirias” iżomm il-forma irregolari u l-konsistenza mfarrka tiegħu jehtieg li jiġi pakkjat fiż-żona ddefinita, għaliex it-trasport u l-ippakkjar barra ż-żona jistgħu jżidu r-riskju li dawn il-karatteristiċi speċifiċi jinbidlu. L-ippakkjar fiż-żona ddefinita jiżgura wkoll traċċabbiltà ahjar.

3.6. Regoli speċifiċi dwar it-tikkettar

—

4. Definizzjoni fil-qosor taż-żona ġeografika

Iż-żona ġeografika ddefinita hija demarkata mill-konfini amministrattivi tal-komunitajiet ta’ Kato Pyrgos Tillirias, Pigenia, Pachyammos, Pano Pyrgos Tillirias u Mosfili. Dawn il-komunitajiet jinsabu f’Tilliria, Ċipru.

5. Rabta maż-żona ġeografika

Ir-raġunijiet għall-applikazzjoni għar-reġistrazzjoni tad-denominazzjoni IĠP “Χαλιτζια Τηλλυριας / Halitzia Tillirias” huma l-karatteristiċi fiżiċi u organolettiċi tal-prodott, li huma prinċipalment ir-rizultat tal-proċess tal-produzzjoni u l-għarfien espert żviluppat mill-produtturi fiż-żona ddefinita. Bis-saħħa ta’ dawn il-karatteristiċi speċifiċi, speċjalment il-forma tiegħu, il-prodott għandu reputazzjoni li torbtu mill-qrib maż-żona tal-produzzjoni ddefinita.

Bil-forma karatteristika tagħhom, il-kulur abjad pur u t-toqob irregolari fuq ġewwa li jagħtuhom dehra raffa, bħal haġar li jsiru lixxi bl-ażżjoni tal-ilma baħar, il-biċċiet tal-“Χαλιτζια Τηλλυριας / Halitzia Tillirias” jixbhu ċ-ċaġhaq abjad kbir li jinsab fil-baħar. Dawn il-karatteristiċi speċifiċi taw l-isem tal-prodott u jintuża nom plural għaliex meta jiġu pakkjati flimkien il-ġobon jixbah aktar iċ-ċaġhaq tal-bajja.

It-tekniki elenkati hawn taht, flimkien jgħinu biex jiddeterminaw il-karatteristiċi fiżiċi u organolettiċi tal-“Χαλιτζια Τηλλυριας / Halitzia Tillirias” deskritti hawn fuq, jiġifieri l-kulur abjad u l-forma ta’ ċaġhaq b’toqob irregolari, u konsistenza minn ratba sa semiiebsa.

- (a) Jintuża biss il-halib tal-mogħoż, u dan jagħmel il-ġobon aktar abjad minn ġobon ieħor li fih tipi differenti ta’ halib fi proporzjon oġhla.
- (b) Il-baqta tinqata’ f’biċċiet tondi u mbaġhad f’biċċiet iżgħar, li jitqiegħdu f’kontenituri baxxi u jithallew jistrieħu f’xorrox immellaħ għal 48 siegħa. Meta l-biċċiet tal-baqta jitqiegħdu fil-kontenituri, tingħata attenzjoni biex jiġi żgurat li ma jiġux ippakkjati b’mod issikkat wisq, li mbaġhad ibiddel il-forma tagħhom. Dan il-proċess kollu huwa importanti minħabba li l-biċċiet tal-baqta jassorbu x-xorrox immellaħ u jikbru, u dan huwa l-mod kif il-“Χαλιτζια Τηλλυριας / Halitzia Tillirias” jikseb il-forma tiegħu ta’ ċaġhaq.
- (c) It-trasferiment tal-baqta għal “talari” [tip ta’ basket], filwaqt li tithawwad sew u tingħafas ftit, jirriżulta fil-formazzjoni mekkanika ta’ toqob ġewwa l-baqta u, imbaġhad, fil-prodott finali.
- (d) Il-maturazzjoni fix-xorrox immellaħ, li matulha jseħħu proċessi mikrobijoloġiċi li jgħinu biex tiġi ddeterminata l-forma irregolari ttondjata u l-wiċċ raff tal-prodott, li jfakkru fiċ-ċaġhaq illixxat mill-ilma baħar.
- (e) Il-proċess naturali tal-proteolizi, li huwa importanti fil-maturazzjoni tal-ġobnijiet bojod fix-xorrox immellaħ u jgħin biex jagħtuhom konsistenza ratba sa nofsha iebsa.

Il-karatteristiċi tal-ġobon “Χαλίτζια Τηλλυρίας / Halitzia Tillirias”, ix-xebh tiegħu maċ-ċaġhaq fuq il-bajja u r-rabta tiegħu maż-żona ġeografika ddefinita ġew deskritti wkoll f’riċerka xjentifika reċenti li tiddikjara li l-“Halitzia huwa ġobon abjad tradizzjonali mmanifatturat fil-peniżola remota ta’ Tilliria fil-Majjistral ta’ Ċipru mill-ħalib tal-mogħoż fi kwantitajiet żgħar fil-livell tar-razzett” u “L-isem tal-ġobon ġej mill-forma tiegħu li tfakkar f’ġebel abjad żgħir jew f’ċaġhaq żgħir” (Photis Papademas *et al.* (2019). L-approċċi konvenzjonali u omiċi jittfegħu dawl fuq il-ġobon Halitzia, ġobon mmellah abjad minsi minn Ċipru, *International Dairy Journal* 98 p. 72— 83).

X’aktarx li l-arti tal-produzzjoni tal-“Χαλίτζια Τηλλυρίας / Halitzia Tillirias” ġiet mġhoddija lill-abitanti taż-żona mill-ħakkiema tagħhom lejn tmiem is-seklu 16. Minkejja li l-produzzjoni tal-“Χαλίτζια Τηλλυρίας / Halitzia Tillirias” kienet limitata prinċipalment għaž-żona ddefinita, f’dawn l-aħħar snin il-prodott sar popolari fil-ġżira kollha.

L-għarfien espert dwar il-produzzjoni tal-“Χαλίτζια Τηλλυρίας / Halitzia Tillirias” ġie mġhodd minn ġenerazzjoni għall-oħra, u sal-lum jiġi prodott f’industriji domestiċi żgħar jew fid-djar tal-abitanti ta’ Tilliria. Reċentement il-“Χαλίτζια Τηλλυρίας / Halitzia Tillirias” kien is-sugġett ta’ ħafna attenzjoni fl-istampa u online. L-isem “Χαλίτζια Τηλλυρίας / Halitzia Tillirias” jinsab ukoll fid-dizzjunarji tad-djalett Ċiprijott u fil-pubblikazzjonijiet li jippromwovu l-ikel Ċiprijott, bħall-Mappa Gastronomika ta’ Ċipru. Id-*data* biblijografika tindika li l-prodott kien tradizzjonalment magħmul minn taħlita ta’ ħalib tal-mogħoż u tan-nagħaġ, iżda f’dawn l-aħħar snin u speċjalment fiż-żona ta’ Tilliria, l-użu tal-ħalib tal-mogħoż waħdu sar Prattika stabbilita.

Mill-2016, il-festival “Fig and Halitzi” sar tradizzjoni fiż-żona ta’ Tilliria, filwaqt li fis-“Cyprus Eating Awards” tal-2020, il-“Χαλίτζια Τηλλυρίας / Halitzia Tillirias” ġie ppremjat bħala l-prodott Ċiprijott tas-sena. Barra minn hekk, il-“Χαλίτζια Τηλλυρίας / Halitzia Tillirias” huwa wieħed fost il-prodotti li nġhataw it-tikketta ta’ kwalità “Taste Cyprus Delightful Journeys” kif ukoll it-tikketta “Cyprus breakfast”, u jidher ukoll fil-menus tar-ristoranti Ċiprijotti.

Referenza għall-pubblikazzjoni tal-Ispesifikazzjoni tal-Prodott

<http://www.moa.gov.cy/moa/da/da.nsf/All/82B33F7D83ABF5A8C225879C00346BA5?OpenDocument>
